

ปฏิรูปการศึกษา? การปฏิรูปครูเป็นสำคัญ

นำเสนอเมื่อ : 20 ธ.ค. 2552

หลังจากการนำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งถือเป็นแม่บทของการปฏิรูปการศึกษา มาใช้ โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อเพิ่มคุณภาพผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าการปรับโครงสร้างองค์กรด้านการศึกษาทั้งยุบรวมและมีหน่วยงานใหม่ ๆ เกิดขึ้นจำนวนมาก มีการปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปครู ซึ่งบประมาณจำนวนมาก แต่การศึกษาไทยยังไม่ได้เปลี่ยนไปได้ตามฝัน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน อุปสรรคสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่ดำเนินมา 10 ปี คือ ทำอย่างไรจึงจะปรับเปลี่ยนครู ซึ่งมีอยู่กว่า 600,000 คนทั่วประเทศให้ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ครูเป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษา แม้นในยุคใหม่ที่มีคอมพิวเตอร์ มีระบบสารสนเทศและสื่อการสอนใหม่ ๆ ที่ช่วยครูทำงานได้ดีกว่า ผู้เรียนมีช่องทางการเรียนรู้ที่กว้างขวางและเรียนรู้ด้วยตนเองได้มากขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่า สื่อจะมาทดแทนครูได้ ครูยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ แม้นในโลกยุคใหม่นักเรียนจะต้องมีขีดความสามารถที่จะแสวงหาความรู้ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลความรู้ด้วยความเป็นเหตุเป็นผล มีความคิดสร้างสรรค์ สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นไม่ได้ หากครูที่เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาไม่ได้พัฒนาตนเองและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติในการจัดการเรียนสอนและการบูรณาการการเรียนการสอนให้เข้ากับบริบทใหม่ของสังคมที่เปลี่ยนไป ครูต้องเปลี่ยนวัฒนธรรม วิธีคิด ปรับกระบวนการที่ตน สร้างสรรค์

ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อประโยชน์ของผู้เรียนซึ่งเป็นปัจเจกบุคคล มุ่งให้ประสิทธิผลสอดคล้องกับทิศทางการเจริญเติบโตของท้องถิ่น ครูต้องเป็นนักบูรณาการ รู้จักถ่วงดุลองวัฒนธรรมใหม่และประยุกต์เข้ากับพื้นฐานปัญญาท้องถิ่น หลอหลอมความหลากหลายวัฒนธรรม บ่มเพาะคุณภาพผู้เรียน มุ่งสนองความต้องการและสร้างความมั่นคงในชุมชน ครูต้องจัดการเรียนการสอนทันสมัย เรียนรู้แบบแสวงหา และมีการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ครูยุคใหม่นอกจากต้องมีความรู้ในเนื้อหาเป็นอย่างดี ต้องมีความสามารถในการใช้สื่อการสอนแบบใหม่ได้เกิดประสิทธิภาพ ครูต้องมีวิธีการสอนที่เปลี่ยนไป โดยเป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ มากกว่าผู้บรรยาย ยื่นหน้าชั้นสอนอย่างที่ผ่านมา ในทศวรรษใหม่ของการปฏิรูปการศึกษา ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาครู ทั้งกระบวนการ ทำอย่างไรจึงจะสรรหาและดึงดูดคนดีคนเก่งมาสู่ระบบการศึกษา กลไกพัฒนาครูให้ตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลง พัฒนาขีดความสามารถและเทคนิควิธีการสอนอย่างกระตือรือร้น

การปฏิรูปครูเพื่อสนองต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงต้องมีทั้งการเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยเฉพาะมีครูจำนวนไม่น้อยที่โดนทุบตีให้สิ่งใด ๆ ต่อการศึกษาอย่างหมัดใจและทั้งชีวิต ครูเหล่านี้ต้องการคุณภาพชีวิตที่ดีเพียงพอ อยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ทำอย่างไรจึงจะมีกระบวนการพัฒนาอาชีพครูอย่างเขาใจ มีความเป็นธรรม เป็นระบบใช้กระบวนการที่ตั้งบนพื้นฐานแห่งความเข้าใจ ใช้สิ่งดีที่มีอยู่ รู้จักแยกแยะ ทำด้วยความมีเมตตา มีความเป็นธรรม และการดึงสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระบบการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ขณะเดียวกันควรมีกระบวนการปล่อยถ่ายครูหรือนักศึกษาที่ไม่เหมาะสมกับงานออกจากระบบ ซึ่งต้องยอมรับว่าในระบบราชการได้เก็บคนไม่มีประสิทธิภาพไว้เป็นจำนวนไม่น้อย ซึ่งเป็นตัวถ่วงสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา

จึงถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะทบทวนการใช้วิทยฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อส่งเสริมให้ครูดีโดยเนื้อหาสาระ มากกว่าการติดยึดในรูปแบบเอกสาร กระบวนการพิจารณาซึ่งมีคำตอบเพียงกระดาษ ไม่ใช้ตัวตนของคุณภาพครูอย่างแท้จริง